

Ontwerp-nota Vaarbeleid

Taken vaarwegbeheer en nautisch beheer

Hoogheemraadschap
De Stichtse Rijnlanden

DM 927407
Versie 3
13 mei 2015

Inhoud

Vaarbeleid (samenvatting)	4
1 Inleiding	5
1.1 Het belang van vaarbeleid	5
1.2 Taken vaarwegen van het waterschap	6
1.3 Uitvoeren van realistisch vaarwegbeheer en maatgericht nautisch beheer	6
1.4 Relatie met ander beleid	6
2 Kaders	7
2.1 Vormen van Beheer	7
2.2 Juridische kaders	8
2.3 Aanwijzen vaarwegen	9
2.4 Handhaving	10
3 Visie vaarwegen	12
3.1 Algemeen	12
3.2 Categorieën	12
3.3 Ontwikkelingen	14
4 Beleid vaarwegbeheer	16
4.1 Vaarwegbeheer formele vaarwegen	16
4.2 Vaarwegbeheer informele vaarwegen (met eisen)	17
4.3 Vaarwegbeheer informele vaarwegen (zonder eisen)	18
5 Kostenvergoeding en uitvoering	19
5.1 Kostenvergoeding formele vaarwegen	19
5.2 Kostenvergoeding informele vaarwegen (met eisen)	19
5.3 Kostenvergoeding informele vaarwegen (zonder eisen)	20
5.4 Sluisbediening	20
5.5 Voorzieningen	20
5.6 Uitvoering nautisch beheer	21
Begrippenlijst	22
Bijlage 1: kaart bevoegd gezag vaarwegen	
Bijlage 2: kaart verdeling formele en informele vaarwegen	
Bijlage 3: kaart vaarwateren gebied HDSR	

Vaarbeleid (samenvatting)

De verandering van het vaarwegbeheer is een veelbesproken onderwerp. Deze komt voort uit de behoefte aan duidelijkheid voor de gebruiker en doelmatigheid van de overheid. Voor u ligt de nota Vaarbeid waarin het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aangeeft wat de visie is op vaarwegen en wat het beleid is en de taken zijn van vaarwegbeheer en nautisch beheer. Dit in de context van de (wettelijke) kaders en ontwikkelingen van vaarwegbeheer.

Het in deze beleidsnota omschreven vaarbeid berust op drie pijlers:

1. Het maatschappelijk belang van vaarbeid
2. Invullen van de taken volgens het principe van doelmatig en effectief beheer van vaarwegen door integratie met de taken van het watersysteembeheer,
3. Het uitvoeren van realistisch vaarwegbeheer en maatgericht nautisch beheer.

Vaarbeleid

- **Vanuit de maatschappelijke functie van het water maakt het waterschap het varen in principe mogelijk. Daarbij zijn de randvoorwaarden dat het betreffende water waterstaatkundig blijft functioneren en dat varen mogelijk is binnen de ruimte die nodig is voor de waterstaatkundige functie (minimale afmetingen leggerprofiel).**
- **Het vaarwegbeheer van formele vaarwegen voert het waterschap uit conform de eisen die de provincie hieraan stelt.**
- **Het vaarwegbeheer op informele vaarwegen waar recreatievaart mogelijk en toegestaan is kan worden gezien als aanvullend op het reguliere watersysteembeheer. Het waterschap bepaalt de wijze waarop het op deze wateren het vaarwegbeheer invult.**
- **Met nautisch beheer, dat voorziet in verkeersbesluiten om bijvoorbeeld de afmetingen en of de maximum snelheid van schepen te beperken, worden de extra kosten voor vaarwegbeheer zoveel mogelijk beperkt.**
- **Voor wateren waar recreatievaart niet is toegestaan volstaat het reguliere waterbeheer om de toegestane categorie vaartuigen te kunnen laten varen. Het vaarwegbeheer valt geheel binnen het watersysteembeheer.**
- **De nota vaarbeid sluit aan op de ontwikkeling van aaneengesloten vaarroutes. In deze nota vaarbeid zijn de sloepenroutes van de gemeenten Woerden, Oudewater en Bodegraven opgenomen als informele vaarwegen.**
- **Het ontwikkelen en stimuleren van vaarroutes vormt onderdeel van het integraal beheer. Voor het vaarwegbeheer van informele vaarwegen (waaraan eisen worden gesteld) worden door het waterschap alleen extra kosten gemaakt bovenop die van integraal beheer als andere partijen bijdragen aan de kosten**

- **In de overige informele vaarwegen (waaraan geen eisen worden gesteld) staat het waterschap varen toe voor zover dit past binnen het leggerprofiel en geen extra beheerkosten tot gevolg heeft.**
- **Het waterschap zal preventief en repressief de nautische regels handhaven, zo mogelijk in samenhang met de overige beheertaken.**
- **Om vervuiling door zogeheten 'weesboten' te voorkomen zal het waterschap de lokale overheid stimuleren om de ligplaatsverordeningen te handhaven en daar waar nodig zelf actie nemen om de weesboten te (laten) verwijderen.**
- **Voor het nautisch beheer stelt het waterschap een Vaarverordening op.**
- **Voor het nautisch beheer op informele vaarwegen neemt het waterschap verkeersbesluiten op in de Vaarverordening.**

1. Inleiding

Het in deze beleidsnota omschreven vaarbeleid berust op drie pijlers:

1. Het maatschappelijk belang van vaarbeleid
2. Invullen van de taken volgens het principe van doelmatig en effectief beheer van vaarwegen door integratie met de taken van het watersysteembeheer,
3. Het uitvoeren van realistisch vaarwegbeheer en maatgericht nautisch beheer.

1.1 Het belang van vaarbeleid

De begrippen Nederland en water zijn sterk met elkaar verbonden. Het netwerk van waterwegen en wateren is sinds jaar en dag bepalend voor het landschap in Nederland. Met technische hulpmiddelen en landschappelijke ingrepen is een unieke waterinfrastructuur ontwikkeld. Het is bijzonder hoe Nederland omgaat met water, de bescherming tegen water, de beheersing van water en het gebruik van water als vaarweg voor transport en recreatie.

Sinds 1992 werken overheden en watersportorganisaties aan de uitvoering van de Beleidsvisie Recreatie Toervaart Nederland (BRTN). Dat is een programma met een looptijd van 20 jaar. De verbetering is een gezamenlijke prestatie en om doelen te behalen blijven partijen investeren in beheer en onderhoud van vaarwegen. De waterschappen hebben hierin een bijzondere taak in combinatie met het beheer van het watersysteem.

1.2 Taken vaarwegen van het waterschap

Het Bestuursakkoord Water en de Waterwet beschouwen het vaarwegbeheer als integraal onderdeel van het watersysteem en daarmee dient het in principe belegd te zijn bij de waterbeheerder. Voor de wateren die door Rijkswaterstaat aan De Stichtse Rijnlanden zijn overgedragen ligt het vaarwegbeheer automatisch bij het waterschap. Voor de overige wateren lag het vaarwegbeheer tot begin 2015 bij de provincies.

De provincies hebben de verplichting om het vaarwegbeheer te herzien en de versnipperde situatie die is ontstaan te verbeteren. Het uitgangspunt is om het vaarwegbeheer zo efficiënt en doelmatig als mogelijk bij de waterbeheerder te beleggen. De provincies hebben dit principe gehanteerd bij de aanwijzing van het vaarwegbeheer aan de waterschappen. Hier zijn financiële en juridische voorwaarden aan verbonden.

Het waterschap heeft als functionele overheid de verplichting om de beschikbare financiële middelen in te zetten voor de taak waarvoor ze is ingesteld. Het is daarom niet zondermeer mogelijk om de extra taken voor het vaarwegbeheer bij het waterschap te beleggen. Dit was voor de Unie van Waterschappen aanleiding om voor de waterschappen in een notitie haar visie op het vaarwegbeheer op te stellen. In deze notitie concludeert de Unie dat de grote doorgaande vaarwegen veelal als vaarweg bij provincies in beheer zullen blijven. De overige vaarwegen kunnen aan het waterschap worden toegewezen, waarbij een financiële vergoeding wordt afgesproken ingeval hieruit substantiële meerkosten voortkomen.

De Unie en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben een handreiking voor de kostenvergoeding opgesteld, die als leidraad dient ingeval het vaarwegbeheer bij het waterschap wordt belegd. De visie en handreiking zijn een algemene leidraad en niet bindend. Waterschappen hebben de ruimte om een eigen visie en beleid voor vaarwegen te bepalen. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden vult die ruimte in met onderliggende nota Vaarbeleid. Hierin wijst zij naast de formele vaarwegen zelf informele vaarwegen aan, die gezien het leggerprofiel als recreatieve vaarweg kunnen dienen.

Deze nota sluit aan op de notitie van de Unie van Waterschappen. De vaarwegen in het beheergebied maken onderdeel uit van het regionale netwerk van voornamelijk recreatieve vaarwegen. Het beheer van deze vaarwegen wordt, voor zover dit nog niet bij het waterschap ligt, door de provincies, conform de afspraken die zijn vastgesteld in de handreiking, met een vergoeding van de kosten aan het waterschap overgedragen. Aanvullend daarop wordt in de nota vaarbeleid ook vastgelegd hoe wordt omgegaan met het varen op de overige wateren.

1.3 Uitvoeren van realistisch vaarwegbeheer en maatgericht nautisch beheer

Het beheer van vaarwegen heeft veel raakvlakken met het beheer van het watersysteem, waarvoor de waterschappen als waterbeheerders verantwoordelijk zijn. In de praktijk richt het vaarwegbeheer zich op een optimale integratie van de beide beheertaken. Hierdoor is het mogelijk om op een realistische en doelmatige wijze beide beheertaken uit te voeren. Zo wordt versnippering van beheer voorkomen, en ontstaat een consistent kwaliteitsbeeld. De gebruikers en belanghebbenden krijgen daarmee duidelijkheid dat alle verantwoordelijkheden bij één partij zijn belegd..

De gebruiksregels voor het varen op de wateren en de handhaving wordt in het nautisch beheer geregeld. Het waterschap geeft hiermee duidelijkheid omtrent het gebruik van het water als vaarwater en kan optreden indien risico's optreden in de verkeersveiligheid of het waterstaatsbelang. Met lokale overheden worden maatgerichte afspraken gemaakt over de implementatie van het nautisch beheer.

1.4 Relatie met ander beleid

Ten slotte wordt opgemerkt dat de nota vaarbeleid op zichzelf staat. De nota sluit verder aan op onder meer:

- De notitie Recreatief Medegebruik, die via een eigen procedure zal worden behandeld. Het streven is om deze nota te laten aansluiten op de nota Vaarbeleid,
- Het IJsprotocol. Dit is vastgesteld en geeft de randvoorwaarden voor gebruik van vaarwegen gedurende de periode dat ijsvorming plaatsvindt.

2. Kaders

2.1 Vormen van Beheer

Het veilig gebruik van oppervlaktewater als vaarwater kan alleen met een vastgesteld kader. Het bestuur van het waterschap is bevoegd gezag voor beheer van water in haar beheergebied. Dit waterbeheer in brede zin kent meerdere beheeronderdelen, waarin vaarwater niet als primaire functie van het water wordt gezien. Desalniettemin worden specifieke eisen en voorwaarden aan vaarwater gesteld. De afzonderlijke beheeronderdelen hebben veel raakvlakken maar onderscheiden zich door het verschil in doelstelling. In dit hoofdstuk worden de kaders geformuleerd waarmee het waterschap invulling geeft aan het te voeren beheer. Voor een goed begrip van deze nota worden drie beheeronderdelen uiteengezet.

Waterstaatkundig beheer:

Waterstaatkundig beheer omvat de waterstaatkundige verzorging van het watersysteem gericht op de in artikel 2.1 van de Waterwet genoemde doelstellingen:

- a) Voorkoming van en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste. Dit in samenhang met b,
- b) Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen,
- c) Vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Het waterstaatkundig beheer omvat alle handelingen en activiteiten voor een goed functionerend watersysteem. Daarbij houdt het naast veiligheid, kwantiteit en kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater rekening met de maatschappelijke functie van het watersysteem.

Vaarwegbeheer

Het vaarwegbeheer betreft de zorg voor en de aanleg en instandhouding van infrastructurele voorzieningen die nodig zijn voor het gebruik van het water door de scheepvaart. Dat wil zeggen dat het water toegankelijk moet zijn voor de vaartuigen die gebruik maken van het betreffende water. In het watersysteembeheer wordt rekening gehouden met maatgevende vaartuigen die er moeten kunnen varen.

Andersom stelt het watersysteem eisen aan de maximale afmetingen en het gebruik van het water door vaartuigen. Het profiel van het water moet de juiste afmetingen hebben en op voldoende diepte zijn (bakprofiel). Concreet hebben we het dan over het baggeren, het onderhouden van de oeverbescherming en het vrijhouden van de vaarweg. De bruggen boven het vaarwater vallen in principe buiten het vaarwegbeheer, al is de doorvaarthoogte bepalend voor het gebruik.

Nautisch beheer

Het nautisch beheer richt zich op de veiligheid van het scheepvaartverkeer en omvat de verkeersregels op het water. Het nautisch beheer betreft het regelen van de scheepvaart door middel van borden, regelgeving en toezicht/handhaving, met het oog op de veiligheid van de scheepvaart en het beschermen van de vaarweg, oevers, waterkeringen, landschap e.d. (Scheepvaartverkeerwet).

Op grond van de Scheepvaartverkeerswet wordt een nautisch beheerder aangewezen die zorg draagt voor de uitvoering en de handhaving van de verkeersregels op het water. Naast de regels in de Scheepvaartverkeerswet en het Binnenvaartpolitie-reglement (BPR) kan de nautisch beheerder nog nadere regels stellen die nodig worden geacht voor een goede en vlotte scheepvaart.

Het waterschap stelt de gebruiksregels vast voor het varen op de wateren in haar beheergebied en maakt zo duidelijk hoe het vaarwegbeheer wordt geïntegreerd in het watersysteembeheer. Hierdoor schept zij duidelijkheid omtrent het gebruik van het water als vaarwater en kan het waterschap optreden indien risico's optreden in de verkeersveiligheid of het waterstaatsbelang.

In samenhang met het vaarwegbeheer worden met lokale overheden gecoördineerde afspraken gemaakt over het nautisch beheer. In de praktijk hebben ook gemeente en recreatieschap soms regels en verkeersbesluiten vastgesteld, terwijl deze bevoegdheid formeel bij De Stichtse Rijnlanden berust.

2.2 Juridische kaders

Waterwet

In de Waterwet is beschreven dat het aanwijzen van functies aan regionale wateren een taak is van de provincie. Als een functie is vastgelegd in de provinciale Waterverordening leidt dat tot verplichtingen voor de beheerder. Deze moet zijn beheer zo uitoefenen dat de functie daadwerkelijk benut kan worden. De functie 'vaarweg' is een van de functies die de provincie aan het water kan toewijzen.

Op grond van artikel 3.2 van de Waterwet draagt de provincie het waterbeheer op aan de waterschappen. De Waterwet kent het begrip vaarwegbeheer niet, maar gebruikt de omschrijving: "de overheidszorg met betrekking tot een of meer afzonderlijke watersystemen of onderdelen daarvan, gericht op de in artikel 2.1 genoemde doelstellingen". Een van die doelstellingen is de maatschappelijke functie waaronder ook het varen valt.

Met het opdragen van het waterbeheer door de provincie aan het waterschap in de nieuwe waterverordening wordt impliciet ook het vaarwegbeheer opgedragen. Daarbij worden geen eisen gesteld aan de wijze waarop het waterschap de maatschappelijke functie invult.

Waterschapswet

Bij het opdragen van het waterbeheer aan het waterschap dient de provincie de Waterschapswet in acht te nemen. Deze heeft een beperkende werking in die zin dat het waterschap een functionele overheid is wiens taak bij de wet is bepaald. De taak van het waterschap bestaat uit de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater. Daarnaast kan de zorg voor een of meerdere waterstaatsaangelegenheden zijn of worden opgedragen.

De wetgever beschouwt het vaarwegbeheer als uitvoering van de maatschappelijke functie behorend tot het waterbeheer. De provincie wijst een formele vaarwegfunctie en vaarwegbeheerder aan zodra wateren om vaarwegbeheer vragen. Het waterschap is vrij om te bepalen hoe het de maatschappelijke functie invult.

Als de verplichtingen voor het invullen van de vaarwegfunctie aantoonbaar meer kosten met zich meebrengen dan het reguliere waterbeheer, dan moet het vaarwegbeheer worden onderscheiden van het waterstaatkundig beheer. (waterkwaliteit, -kwantiteit en veiligheid).

Op grond van artikel 98 Waterschapswet en artikel 196 Provinciewet behoort het waterschap voor het te onderscheiden vaarwegbeheer financieel te worden gecompenseerd door de provincie.

2.3 Aanwijzen vaarwegen

Vaarwegfunctie

Een vaarwegfunctie is nodig voor die wateren waarvoor het vaarwegbeheer niet binnen het waterbeheer kan worden ingevuld. Het is aan de provincie om aan een water wel of geen vaarwegfunctie toe te kennen. Het betreft in de regel de grotere vaarwegen met bovenregionaal belang, waarvoor de provincie het nodig acht een vaarwegfunctie aan te wijzen. Over het algemeen zijn dat de beroepsvaarwegen en de overige doorgaande recreatieve vaarwegen, zoals opgenomen in de Beleidsvisie Recreatie Toervaart Nederland. De provincie heeft ruimte om hiervan af te wijken. Naast het waterschap zijn ook andere overheden als vaarwegbeheerder aangewezen (zie bijlage 1).

Bij het aanwijzen van de vaarwegfunctie en de vaarwegbeheerder zal er overeenstemming moeten zijn over de vergoeding (zie hiervoor). De provincies Utrecht en Zuid-Holland hanteren de desbetreffende handreiking van het Interprovinciaal Overleg als uitgangspunt bij het bepalen of er sprake is van meerkosten die vergoed moeten worden. De handreiking gaat uit van substantiële meerkosten bij een scheepvaartintensiteit van minimaal 5.000 recreatieve vaarbewegingen per jaar en/of bij aanwezigheid van beroepsscheepvaart.

Hoewel bruggen buiten de vaarweg vallen kunnen hieraan wel eisen gesteld worden indien aan wateren een vaarwegfunctie is toegekend of deze als vaarweg worden beheerd.

Kostenvergoeding

Er is tussen de provincies en de waterschappen langdurig gesproken over de kostenvergoeding. Immers bestaat er op grond van de wet geen verplichting voor de provincie om een vergoeding uit te keren wanneer het betreffende water niet formeel is aangewezen als vaarweg. In dat geval worden voor de scheepvaart ook geen eisen gesteld door de provincie. Het vaarwegbeheer wordt dan geacht binnen het waterstaatkundig beheer op te gaan.

Voor wateren die niet zijn aangewezen als vaarweg moeten waterschappen een eventueel gewenst vaarwegbeheer dus uitvoeren zonder daarvoor een financiële vergoeding te ontvangen.

Een dergelijk vaarwegbeheer wordt gekarakteriseerd als een informeel (passief) vaarwegbeheer, dat onderdeel is van het reguliere waterstaatkundige beheer. Dit informele beheer gaat uit van waterstaatkundige belangen en wordt bekostigd uit de middelen die beschikbaar zijn voor het reguliere waterbeheer. Wanneer er toch meerkosten uit voortkomen moet het waterschap besluiten hoe hier mee om te gaan in relatie tot de maatschappelijke functie van de vaarweg. Daarbij is het denkbaar dat er partners worden gezocht, die belang hebben bij de instandhouding van de vaarweg, zoals een gemeente of particuliere partijen.

2.4 Handhaving

Voor het nautisch beheer zijn handhavingstaken noodzakelijk. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zal preventief en repressief de regels handhaven voor een veilig en verantwoord gebruik van de vaarwegen. Daarbij zal het waterschap zichtbaar aanwezig zijn voor de beroepsvaart, de recreant, de bewoner en de sporter die van de vaarwegen gebruik maakt. Het uitvoeren van deze handhavingstaken vraagt extra capaciteit en andere vaardigheden dan de reguliere handhavingstaken. Na vaststelling van de nota wordt dit verder uitgewerkt. Bij de uitvoering van de handhavingstaak wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare instrumenten, zoals de Keur en de Scheepvaartverkeerswet. Uitgangspunt hierbij is, waar mogelijk, het integreren van beheertaken.

Het waterschap zal preventief en repressief de nautische regels handhaven, zo mogelijk in samenhang met de overige beheertaken.

Bijzondere aandacht is nodig voor de handhaving bij de zogeheten 'weesbootjes'. Dit betreft afgeschreven recreatieboten, die achterblijven in de wateren. Deze vormen overlast vanwege potentiële watervervuiling door lekkende brandstoftanks en afbladderende verf. Daarnaast vormen ze een bedreiging voor een veilige doorvaart en hebben ze een negatieve uitstraling op de kwaliteit van de leefomgeving. In Nederland bestaat geen registratieplicht en is er geen recycleketen voor dergelijke wrakboten.

Het beleid van het Hoogheemraadschap richt zich op het voorkomen dat watergangen en oevers in een botenkerkhof transformeren. In eerste plaats zal de lokale overheid worden gestimuleerd om actief ligplaatsverordeningen te handhaven. In aanvulling hierop zal bij het operationeel beheer de noodzakelijke actie worden ondernomen om weesboten te (laten) verwijderen.

Om vervuiling door zogeheten 'weesboten' te voorkomen zal het waterschap de lokale overheid stimuleren om de ligplaatsverordeningen te handhaven en daar waar nodig zelf actie nemen om de weesboten te (laten) verwijderen.

De Keur

Het waterschap heeft de bevoegdheid om regels te stellen die het nodig acht om de waterstaatkundige verzorging in zijn beheergebied uit te kunnen voeren. De Keur stelt deze regels. Strikt genomen stelt het vaarwegbeheer geen extra eisen aan de waterstaatkundige verzorging, vanwege het uitgangspunt dat het varen altijd moet passen binnen het hydraulisch vereiste profiel van een watergang voor de waterstaatkundige verzorging.

Op het punt van het vrijhouden van de vaarweg is het echter denkbaar dat wel aanvullende eisen gesteld worden. Bijvoorbeeld bij de aanleg van een brug waarvan de landhoofden en pijler geen belemmering vormen voor het doorstroomde profiel (waterstaatkundig) maar waardoor wel de vaarweg in tweeën wordt gedeeld. Het is in dergelijke situaties wenselijk om vanuit de Keur toch eisen te kunnen stellen vanuit het oogpunt van vrijhouden van de vaarweg.

Voor het stellen van regels aan het varen zelf (het nautisch beheer) is de Keur minder geschikt en zal een Vaarverordening worden opgesteld.

Voor het nautisch beheer stelt het waterschap een Vaarverordening op.

De Scheepvaartverkeerswet

Het nautisch beheer is geregeld in de Scheepvaartverkeerswet, die van toepassing is op alle wateren die openstaan voor het openbaar scheepvaartverkeer met vaartuigen van alle categorieën. Bevoegd gezag voor de regionale wateren in het kader van de Scheepvaartverkeerswet is in beginsel de vaarwegbeheerder. Wanneer er geen formele vaarwegbeheerder is wijst de provincie het waterschap of de gemeente aan als bevoegd gezag.

De provincies Utrecht en Zuid-Holland hebben in 1992 een besluit genomen om voor alle wateren waar geen vaarwegbeheerder is aangewezen het nautisch beheer bij het waterschap te beleggen.

Om actief nautisch beheer uit te voeren op informele vaarwegen zijn verkeersbesluiten op grond van de Scheepvaartverkeerswet noodzakelijk. Deze verkeersbesluiten worden door de beheerder opgenomen in een vaarverordening, die wordt ingezet als instrument om de scheepvaart in goede banen te leiden.

Voor het nautisch beheer op informele vaarwegen neemt het waterschap verkeersbesluiten op in de Vaarverordening.

3. Visie vaarwegen

3.1 Algemeen

Het waterschap is als functionele overheid verantwoordelijk voor de waterstaatkundige verzorging van zijn beheersgebied. Bij de uitvoering van zijn taken houdt het waterschap rekening met de omgeving en benut de kansen om de verschillende opgaven doelmatig en kostenefficiënt te doen. Voorwaarde daarbij is dat alle wateren in beheer bij het waterschap moeten voldoen aan de waterstaatkundige norm.

Vanuit de maatschappelijke functie van het water maakt het waterschap het varen in principe mogelijk. Daarbij zijn de randvoorwaarden dat het betreffende water waterstaatkundig blijft functioneren en dat varen mogelijk is binnen de ruimte die nodig is voor de waterstaatkundige functie (minimale afmetingen leggerprofiel).

De nota vaarbeleid richt zich op de formalisering en regulering van het beleid voor het varen op alle wateren. Wanneer er op wateren gevaren wordt en hiervoor eisen worden gesteld aan het water, rijst de vraag of er met waterstaatkundig beheer alleen voldaan kan worden aan deze eisen. Wanneer dat niet het geval is zal het beheer aangevuld moeten worden om wel aan de eisen te voldoen. Zo zal periodiek gecontroleerd worden of vaarwegen voldoen aan de eisen (monitoring), waaruit blijkt of wateren de vereiste afmetingen hebben of dat er meer of vaker gebaggerd moet worden om de gewenste diepte te garanderen.

Varen met alle vaartuigen op wateren in beheer bij het waterschap wordt op grond van de nieuwe Keur in principe toegestaan (zonder vergunning). Ongemotoriseerde vaartuigen worden geacht geen nadelige effecten te hebben op het waterstaatswerk. Bij gemotoriseerde vaartuigen kan wel een nadelig effect optreden bij het waterstaatswerk. Ontstane golven kunnen bijvoorbeeld de oeverbescherming ernstig belasten of tot opwerveling van de waterbodem leiden wat de kwaliteit en / of ecologische doelstellingen beperkt. Ingeval vaartuigen wel een nadelig effect hebben op het waterstaatswerk of de waterkwaliteit, dient via verkeersbesluiten of een aparte vaarverordening een regulering van de scheepvaart te worden ingesteld.

3.2 Categorieën

Doordat niet alle wateren waar gevaren kan worden een formele vaarwegfunctie hebben ontstaan drie situaties, die onderscheiden worden aan de hand van de eisen die gesteld worden aan het water. Die eisen komen voort uit de door de provincie opgelegde vaarwegfunctie (formeel vaarwegbeheer) of door nader gemaakte afspraken (informeel vaarwegbeheer).

Het informele vaarwegbeheer wordt ingevuld vanuit de maatschappelijke functie van het waterbeheer. Onderscheid wordt daarbij gemaakt in wateren waar recreatievaart mogelijk kan worden gemaakt met beperkte aanpassingen aan het waterstaatkundige beheer (informele vaarwegen met eisen) en de overige informele vaarwegen. Deze overige informele vaarwegen zijn te gebruiken door waterrecreanten die varen met (gemotoriseerde) vaartuigen met een beperkte omvang en diepgang (voorgeschreven vaartuigclassificatie).

1. Bevaarbare wateren met een door de provincie aangewezen vaarwegfunctie en vaarwegbeheerder

Voor de wateren met een vaarwegfunctie wordt door de provincie tevens een vaarwegbeheerder aangewezen, die wordt belast met het invullen van het vaarwegbeheer. Op deze vaarwegen kunnen door de provincie extra eisen worden gesteld aan het vaarwegbeheer. Het beheer moet zijn afgestemd op de functie van het water en de daaraan gestelde eisen.

Wanneer het waterschap de aangewezen vaarwegbeheerder is wordt door de provincie een vergoeding gegeven voor de meerkosten.

Het vaarwegbeheer van formele vaarwegen voert het waterschap uit conform de eisen die de provincie hieraan stelt.

2. Bevaarbare wateren, maar een informele vaarweg waaraan eisen worden gesteld

Dit betreft die wateren waarop recreatievaart mogelijk en toegestaan is en waar geen formele vaarwegfunctie wordt toegekend of vaarwegbeheerder wordt aangewezen.

Wel zijn extra beheermaatregelen nodig voor deze informele vaarwegen om de gewenste scheepvaart mogelijk te maken, bijvoorbeeld door eisen te stellen aan doorvaarbare breedte en doorvaarthoogte. Het zijn wateren waarbij actief bekend wordt gemaakt dat varen mogelijk is en waarbij het waterschap het beheer afstemt op het varen. Het gaat hierbij om recreatief gebruik door alle categorieën vaartuigen.

Het vaarwegbeheer op informele vaarwegen waar recreatievaart mogelijk en toegestaan is kan worden gezien als aanvullend op het reguliere watersysteembeheer. Het waterschap bepaalt de wijze waarop het op deze wateren het vaarwegbeheer invult.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden vult de maatschappelijke functie in de eerste plaats in door te zoeken naar mogelijkheden om de recreatievaart toe te staan zonder dat daar extra kosten aan verbonden zijn. Het waterschap stelt deze wateren open voor het varen met alle ongemotoriseerde vaartuigen, zoals kano's, en ook voor fluisterboten. Wanneer varen met gemotoriseerde vaartuigen een dusdanige belasting voor het betreffende water tot gevolg heeft dat extra beheermaatregelen nodig zijn zullen de beheerkosten toenemen. Ook wanneer het te bevaren water op basis van de waterstaatkundige vereiste diepgang en breedte voldoet kan voor het vaarbeheer een extra inspanning noodzakelijk zijn om het varen mogelijk te maken. Dit betreft maatregelen aan de oevers en beschoeiing en het houden van toezicht op het naleven van de regels voor het varen. De kosten hiervan zijn afhankelijk van het aantal vaarbewegingen en van de afmetingen en de snelheid van de schepen.

Met nautisch beheer, dat voorziet in verkeersbesluiten om bijvoorbeeld de afmetingen en of de maximum snelheid van schepen te beperken, worden de extra kosten voor vaarwegbeheer zoveel mogelijk beperkt.

3. Bevaarbare wateren, maar een informele vaarweg waaraan geen eisen worden gesteld.

Dit zijn wateren waarop wel gevaren kan en mag worden, maar waar niets voor geregeld is en ook niet hoeft te worden. Ieder overig water met enige omvang valt hier in principe onder. De eventuele nadelige effecten van het varen op het waterstaatkundige werk zijn beperkt door de regels die zijn gesteld op grond van de Keur.

Voor wateren waar recreatievaart niet is toegestaan volstaat het reguliere waterbeheer om de toegestane categorie vaartuigen te kunnen laten varen. Het vaarwegbeheer valt geheel binnen het watersysteembeheer.

3.3 Ontwikkelingen

Op basis van tellingen bij de sluisen houdt het waterschap de intensiteit bij van het gebruik van de vaarwegen. De tellingen geven een afname van de beroepsvaart weer (meer dan 90% over de afgelopen 20 jaar). De concurrentiepositie van de binnenvaart is onvoldoende om regionaal van betekenis te zijn. Tegenover deze afname van beroepsvaart staat een toename van de recreatievaart. Het aantal recreatievaartuigen groeit jaarlijks met ca. 1%. Het is de verwachting dat deze ontwikkeling tot 2030 zal doorlopen. De snelst groeiende groep vaartuigen in Nederland zijn de sloepen. De vaarwegen in het beheergebied van het waterschap worden voornamelijk gebruikt door de recreatievaart. Het waterschap wil een duidelijke rol spelen in de recreatieve beleving van het water als vaarwater. Waar waterbeheer en recreatie elkaar ontmoeten ontstaat voor het waterschap een uitstekende mogelijkheid om zich te profileren bij een brede doelgroep.

Het beheren van de recreatieve vaarwegen voor deze steeds groter wordende groep is een opgave die een actief beleid vraagt. Daarbij moet worden gedacht aan goede afmeervoorzieningen, adequaat bedienen van sluisen en bruggen, en consequente handhaving van de verkeersveiligheid op het water. Gezien het toenemende gebruik van wateren door de recreatievaart zal de noodzaak tot regulering (nautisch beheer) toenemen.

De waterrecreatie kan tevens worden gezien als een potentiële economische drager, die een financiële bijdrage kan geven aan het beheer en onderhoud van de voorzieningen. Hiertoe zullen lokale arrangementen worden opgesteld, die het mogelijk maken dat

1. voorzieningen ten behoeve van waterrecreatie door de aanvrager worden bekostigd, zowel de aanleg als het beheer,
2. het schoonhouden van recreatie voorzieningen in samenspraak met recreatiebedrijven wordt georganiseerd.

Naast gemotoriseerde vaartuigen zijn er binnen de vaarrecreatie ook nog een aantal andere activiteiten waar het waterschap rekening mee moet houden zoals kanovaren en roeien. Deze activiteiten zullen opgenomen worden in de notitie recreatief medegebruik, die samenhang heeft met de nota vaarbeleid, en de verbinding legt tussen de waterrecreatie en de recreatie in de aangrenzende gebieden.

Het Groene Hart

In de beleidsnota van het Nationaal Landschap Groene Hart is beschreven dat het ontwikkelen van waterrecreatie een kans én een grote uitdaging is. Het Groene Hart beschikt over veel water en is cultuurhistorisch gezien een aantrekkelijk gebied, waardoor de waterrecreatie de potentie heeft om te groeien. Om het waterwegennetwerk te versterken heeft Het Groene Hart strategieën ontwikkeld, waaronder:

- het ontwikkelen van een aantrekkelijk vaarwegen netwerk tegen goede prijs/kwaliteitsverhouding.
- de integrale kwaliteiten van het beheergebied beter benutten: cultuurhistorie (Hollandse Waterlinie, LIMES, Stelling van Amsterdam, historische kernen) en de watersportgebieden (Hollandse en Utrechtse Plassen + rivieren, staande mastroutes en sloepen- en kanoroutes).

Om het waternetwerk voor recreanten te versterken en de benutting te vergroten is het programma waterrecreatie door het Nationaal Landschap Groene Hart in uitvoering gebracht. Het waterschap ondersteunt de ontwikkeling en uitvoering van dit programma.

Sloepenroutes

De gemeenten Woerden, Oudewater en Bodegraven hebben zich aangesloten bij het initiatief voor de sloepenroute. Dit is een netwerk van vaarverbindingen die het varen met sloepen faciliteert. Dit is tevens de snelst groeiende groep binnen de waterrecreatie.

De nota vaarbeleid sluit aan op de ontwikkeling van aaneengesloten vaarroutes. In deze nota vaarbeleid zijn de sloepenroutes van de gemeenten Woerden, Oudewater en Bodegraven opgenomen als informele vaarwegen.

4. Beleid vaarwegbeheer

4.1 Vaarwegbeheer formele vaarwegen

Het vaarwegbeheer op wateren met een formele vaarwegfunctie is veelal waterschap overstijgend. Het vaarwegbeheer wordt door de vaarwegfunctie bepaald. De provincies Utrecht en Zuid-Holland dragen de feitelijke uitvoering van het beheer aan het waterschap op.

In het beheergebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is aan een beperkt aantal wateren een formele vaarwegfunctie toegewezen. De provincies Utrecht en Zuid-Holland nemen de functie vaarweg op in de provinciale waterverordeningen, en wijzen daarbij tevens een vaarweg- en nautisch beheerder aan. De procedure voor vaststelling van de waterverordening wordt in 2015 afgerond. Tabel 1 toont de wateren die als formele vaarweg zijn aangewezen.

Tabel 1 formele vaarwegen

Vaarweg	Locatie	Beheerder
De Grecht	Tussen sluis Woerdense Verlaat en Oude Rijn	HDSR
De Oude Rijn (Utrecht)	De grachten in de stad Utrecht	Gemeente Utrecht
Oude Rijn (Oost)	Tussen sluis Haanwijk en de Snellebrug te Woerden	HDSR
Oude Rijn (Woerden)	Singel Woerden	Gem. Woerden
Oude Rijn	Singel Woerden - grens provincie U / ZH	Provincie Utrecht *
Oude Rijn	grens provincie U / ZH – sluis Bodegraven	Provincie Zuid-Holland *
Dubbele Wiericke	Van de Oude Rijn tot de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel	HDSR
Gekanaliseerde Hollandsche IJssel en Doorslag	Van Zuid-Holland tot Merwede kanaal	HDSR **
Kromme IJssel		HDSR **
Enge IJssel		HDSR **

* De beheertaken op de Oude Rijn worden later overgedragen van provincie naar HDSR. In het verleden zijn afspraken gemaakt ten aanzien van oeverbescherming. De provincie Zuid-Holland blijft vaarwegbeheerder zolang het noodzakelijk onderhoud aan de beschoeiing niet heeft plaatsgevonden.

** Deze vaarweg is in 2013 door RWS overgedragen aan HDSR.

De totale lengte van de formele vaarwegen, waarvan in 2015 het beheer door de provincies aan het waterschap is opgedragen bedraagt ruim 12 km. Rijkswaterstaat heeft in 2013 de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en de Kromme IJssel overgedragen aan het Waterschap. Dit impliceert dat voor deze wateren ook het vaarwegbeheer en het nautisch beheer door het waterschap uitgevoerd worden. In totaal beheert het waterschap daarmee ruim 50 km formele vaarweg.

4.2 Vaarwegbeheer informele vaarwegen (waaraan eisen worden gesteld)

In het beheergebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden benoemt het waterschap een aantal wateren als informele vaarweg waaraan eisen worden gesteld. Met beperkte aanpassingen aan de bevaarbaarheid is hier recreatievaart mogelijk. Deze informele vaarwegen zijn in tabel 2 opgenomen.

Tabel 2 informele vaarwegen, extra eisen bevaarbaarheid

Informele Vaarweg met eisen	Locatie	Beheerder
Kromme Rijn bovenloop	Sluis werkhoven - Waterlinieweg	HDSR
Kromme Rijn West	Waterlinieweg - singel Utrecht	Gemeente Utrecht*
Stadsbuitengracht Oudegracht	Binnenstad Utrecht	Gemeente Utrecht*
Kruisvaart	Rand Utrecht	Gemeente Utrecht*
Leidsche Rijn	ARK +/- sluis Haanwijk	HDSR
Lange en Korte Linschoten	A12 – sluis Oude water	HDSR
Jaap Bijzerwetering	Grens provincie – Oude Rijn	HDSR
Montfoortse Vaart	Sluis Montfoort – Lange Linschoten	HDSR

* Op basis van de samenwerkingsovereenkomst Utrecht en HDSR wordt Utrecht als beheerder gezien en verzorgt HDSR het waterstaatkundige beheer.

Uitgangspunt is dat de maatregelen voor vaarwegbeheer en waterstaatkundig beheer geïntegreerd uitgevoerd kunnen worden.

Het waterschap werkt mee aan initiatieven voor ontwikkelen en stimuleren van vaarroutes. In principe vormt dat onderdeel van het integraal beheer, zodat geen extra beheermaatregelen vereist zijn. Wanneer andere partijen initiatieven nemen voor varen die extra kosten met zich meebrengen moeten zij bereid zijn bij te dragen aan deze kosten.

Het ontwikkelen en stimuleren van vaarroutes vormt onderdeel van het integraal beheer. Voor het vaarwegbeheer van informele vaarwegen (waaraan eisen worden gesteld) worden door het waterschap alleen extra kosten gemaakt bovenop die van integraal beheer als andere partijen bijdragen aan de kosten.

4.3 Vaarwegbeheer informele vaarwegen (waaraan geen eisen worden gesteld)

De overige door het waterschap aangewezen informele vaarwegen in het beheergebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zijn geschikt om te varen waar dat past binnen het leggerprofiel. Dit is voor kano's en fluisterboten op alle wateren, zover dat fysiek mogelijk is, ook toegestaan. Ook is een aantal wateren aangewezen als 'vaarwater' waar onder voorwaarden met motorboten gevaren kan worden.

Het waterschap staat het varen toe voor zover dit geen extra beheerkosten tot gevolg heeft. In tabel 3 zijn de overige informele vaarwegen opgenomen.

Tabel 3 informele vaarwegen, zonder aanvullende eisen

Informele Vaarweg	Locatie	Beheerder
Kromme Rijn benedenloop	Wijk bij Duurstede – sluis Werkhoven	HDSR
Nieuwegracht Biltse Grift Minstroom	lokaal	Gemeente Utrecht*
Caspergouwse wetering / Leemkolk	Oude kromme Rijn	HDSR
Middelwetering	Grens provincie - Oude Rijn	HDSR
Enkele Wiericke	Oude Rijn – GHIJ Hekendorp	HDSR
Vlist	GHIJ Hekendorp - Schoonhoven	HDSR/prov. ZH
Benschopperwetering Kerkvliet	Vlist - IJsselstein	HDSR
Polsbroekse Boezem (Lange Vliet)	lokaal	HDSR
Langbroeker wetering	lokaal	HDSR
Noordzijdsekade wetering	Benschoterwetering – Oude water	HDSR

* Op basis van de samenwerkingsovereenkomst Utrecht en HDSR wordt Utrecht als beheerder gezien en verzorgt HDSR de uitvoerende taken

Vanwege de geringe doorvaarthoogte en het ondiepe water kunnen deze wateren maar beperkt worden gebruikt als vaarwater. Daarmee is ook het risico op overlast en vernieling klein. De feitelijke toestand van de waterstaatkundige inrichting is gericht op preventie van mogelijke incidenten. De uitvoering van het nautisch beheer gaat ervan uit dat alle noodzakelijke veiligheidsmaatregelen zijn getroffen.

In de overige informele vaarwegen staat het waterschap varen toe voor zover dit past binnen het leggerprofiel en geen extra beheerkosten tot gevolg heeft.

5. Kostenvergoeding en uitvoering

5.1 Kostenvergoeding formele vaarwegen

De voorgestelde vergoedingen aan De Stichtse Rijnlanden voor het uitvoeren van het vaarwegbeheer zijn conform de handreiking voor kostenverdeling, die door de Unie van Waterschappen en het IPO is opgesteld. Deze regeling hebben de provincies naar eigen inzicht uitgewerkt in een Waterverordening, die in 2015 bestuurlijk wordt vastgesteld. Voor De Stichtse Rijnlanden betekent dit dat een deel van de meerkosten van het vaarwegbeheer door de provincies zal worden vergoed. Daarnaast is met de provincie Utrecht een bijdrage afgesproken voor de exploitatie van de Goejanverwellesluis.

5.2 Kostenvergoeding informele vaarwegen (waaraan eisen worden gesteld)

In het vaarwegbeleid wordt bij wateren met informeel vaarwegbeheer onderscheid gemaakt tussen het waterstaatkundig beheer en dat wat aanvullend gewenst is om de scheepvaart mogelijk te maken. Daarbij zijn verschillende onderdelen van het watersysteembeheer relevant. De grootste kosten komen voort uit het baggeren, oeverbescherming, verwijderen van watervegetatie en kosten voor sluisen.

De baggeropgave voor wateren met een relatief lage vaarintensiteit is net zo groot voor de waterkwantiteitstaak als benodigd voor de scheepvaart. Immers de aangroei van bagger zal per jaar niet anders zijn. De gevolgen voor de oevers ten gevolge golfslag die door vaarbewegingen ontstaan zijn zwaarder dan bij stilstaand water. De watervegetatie kan leiden tot een belemmering voor de gemotoriseerde vaartuigen.

De huidige recreatiedruk op de informele vaarwegen met extra eisen leidt op dit moment niet tot een verhoogde beheersinspanning. Als de recreatiedruk toeneemt kan dit echter wel gevolgen hebben – in dat geval zijn daarvoor extra middelen benodigd. Conform het beleid wordt hiervoor een bijdrage gevraagd aan degenen die initiatieven nemen die leiden tot de grotere vaarintensiteit.

5.3 Kostenvergoeding informele vaarwegen (waaraan geen eisen worden gesteld)

Voor wateren waar geen extra eisen worden gesteld voor de scheepvaart is het waterstaatkundig beheer kaderstellend. De vaartuigen die hierop varen vormen geen extra belasting op het betreffende water. Een kostenvergoeding is hier niet aan de orde.

5.4 Sluisbedieningen

Een sluis heeft in de eerste plaats een peilregulerende of waterkerende functie. Dat maakt dat het bedienen van een sluis een directe relatie heeft met het peilbeheer en de veiligheid. Het waterschap stelt vanuit waterstaatkundig beheer eisen aan de wijze van bedienen van sluisen.

Het bedienen van de sluisen heeft tevens een nauwe relatie met het vaarwegbeheer. Wanneer een water waarin zich een sluis bevindt wordt opengesteld voor de scheepvaart zal deze sluis bediend moeten worden. Bij formele vaarwegen wordt daarom rekening gehouden met de bediening bij het vaststellen van de vergoeding.

Om het vaarwegbeleid uit te kunnen voeren zijn aanvullende afspraken nodig voor de bediening van de sluisen (zie tabel 5).

Tabel 5 Bediening sluisen

Sluis	Beheerder	Afweging
Sluis Bodegraven	Provincie Zuid-Holland	contractafspraken beheer en onderhoud
Sluis Woerdense Verlaat	HDSR	Afspraken over bediening en huisvesting
Sluis Haanwijk	HDSR	contractafspraken beheer en onderhoud
Sluis Oudewater	HDSR	Afspraken over bediening
Sluis Montfoort	HDSR	Afspraken over bediening
Waaiersluis	HDSR	Overgedragen

Bij de sluisbediening is een aandachtspunt dat ter bevordering van de recreatievaart de sluisen ook op zondag bediend moeten worden. Hiervoor zullen aanvullende afspraken en regelingen uitwerkt worden, waarbij het werken met verpachting aan lokale vrijwilligers een mogelijkheid is. De bediening gebeurt nu handmatig en kan in de toekomst verder geautomatiseerd worden.

5.5 Voorzieningen

Alle voorzieningen voor de scheepvaart, zoals geleidingswerken, steigers en taludtrappen vallen buiten het waterstaatkundige beheer van waterschap. Aanleg en onderhoud komen geheel voor rekening van de belanghebbende. Een uitzondering hierop vormen de veiligheidsvoorzieningen bij stuwen en gemalen. Het waterschap heeft vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de veiligheid bij zijn kunstwerken de taak om daar de benodigde maatregelen te treffen.

5.6 Uitvoering nautisch beheer

De regulering van informele vaarwegen, waar varen onder restricties wordt toegestaan, vindt plaats in de Vaarverordening. Met het vaststellen van de verkeersbesluiten in de Vaarverordening komen de concrete beheerregels voor de vaarwegen beschikbaar, die veilig en vlot vaarverkeer mogelijk maken. Bovendien staan hierin de classificaties van de vaarweg en andere regulerende artikelen, waaronder de minimale doorvaarhoogte.

Het waterschap beheert de nautische bebording voor het nautisch beheer. Deze staan langs de vaarwegen, zowel de formele als de informele vaarwegen. Met het vaststellen van de verkeersbesluiten in de Vaarverordening wordt bepaald hoe en waar noodzakelijke borden geplaatst moeten worden. Deze borden zijn essentieel voor de handhaving van de scheepvaart. Voor de informele vaarwegen zullen per vaarweg bordenbesluiten genomen worden en de borden conform het besluit worden geplaatst.

Daarnaast wil het waterschap de (recreatieve) scheepvaart faciliteren met informatieve borden langs de vaarwegen. Deze zijn gericht op het geven van aanvullende informatie over de inrichting en bescherming van het watersysteem. Met een inventarisatie zal worden bepaald waar informatieve bebording gewenst is.

De organisatie en uitvoering van nautisch beheer op vaarwegen, die door het waterschap zelf worden aangewezen, is geheel voor rekening van het waterschap (bediening kunstwerken, gevolgschade en handhaving / nautisch toezicht).

Het waterschap zal als vaarweg - en nautisch beheerder proactief en maatgericht met de gebruikers van de vaarwegen over de beschikbaarheid ervan communiceren. Hiervoor wordt aangesloten bij de gebruikelijke kanalen voor de scheepvaartberichtgeving.

Begrippenlijst

Keur

De Keur is een verordening, waarin aangegeven wordt wat wel en wat niet mag in relatie tot beheer en behoud van het watersysteem. Deze verordening is gericht op iedereen binnen het beheersgebied van het waterschap die een activiteit of handeling op of bij het water of een waterkering onderneemt: particulier, ondernemer, mede-overheid, nutsbedrijf of een ander rechtspersoon.

Legger

Een legger is een verzameling van kaarten en profielen waarop staat aangegeven waar oppervlaktewater en waterkeringen precies liggen en welke afmetingen ze moeten hebben, evenals de onderhoudsverplichtingen daarvan.

Watersysteem

Een in een bepaald gebied aanwezig samenhangend stelsel van oppervlaktewater en grondwater, inclusief oevers, waterbodems en kunstwerken voor het waterbeheer.

Waterstaatkundig beheer

Het waterstaatkundig beheer omvat alle handelingen en activiteiten voor een goed functionerend watersysteem. Daarbij houdt het naast veiligheid, kwantiteit en kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater rekening met de maatschappelijke functie van het watersysteem.

Nautisch beheer

Het nautisch beheer betreft het regelen van het scheepvaartverkeer door middel van borden, regelgeving en toezicht/handhaving, met het oog op de veiligheid van de scheepvaart en het beschermen van de vaarweg, oevers, waterkeringen, landschap e.d. (Scheepvaartverkeerwet).

Vaarwegbeheer

Het vaarwegbeheer betreft de zorg voor en de aanleg en instandhouding van infrastructurele voorzieningen die nodig zijn voor het gebruik van het water door de scheepvaart.

Vaarweg

Een vaarweg is een water dat kan worden bevaren.

Formele vaarweg

Een door de provincie aangewezen vaarweg, waarvan het vaarwegbeheer is opgedragen aan een vaarwegbeheerder.

Informele vaarweg

Een niet door de provincie aangewezen vaarweg, waarop recreatievaart mogelijk en toegestaan is, en het vaarwegbeheer door het waterschap integraal met het watersysteembeheer wordt uitgevoerd.

Afkortingen

BRTN	Beleidsvisie Recreatietoervaart Nederland
GHIJ	Gekanaliseerde Hollandsche IJssel
IPO	Interprovinciaal Overleg